

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Problematika (ne)převoditelnosti majetkových autorských práv v České republice

Zatímco ve státech s právním systémem common law lze platně převést (transfer, assign) majetková práva autorská (copyright) na jinou osobu[1], dle platné právní úpravy autorského zákona České republiky (i většiny autorských zákonů kontinentální Evropy) jsou majetková autorská práva nepřevoditelná.

Nepřevoditelností majetkových autorských práv se v kontinentálním pojetí rozumí fakt, že nelze platně převést majetková práva translativně (a to na základě principu nezczizitelnosti autorských práv); připuštěno je pouze převedení konstitutivní (nepravé), tedy „převedení“ dílčích majetkových autorskoprávních oprávnění prostřednictvím licenční smlouvy. Konstitutivní převod je tradičně chápán jako pouhé relativizování majetkových práv, kdy autor majetková práva „propůjčuje“ druhé osobě (má povinnost strpět jejich výkon jinou osobou, a v případě výhradní licence i povinnost sám se zdržet jejich výkonu), aniž by o ně však sám přišel.

Nepřevoditelnost majetkových autorských práv rozhodně neimplikuje fakt, že by práva musela být vždy vykonávána a spravována osobně samotným autorem. Existují instituty zákonného výkonu majetkových práv autorských osobou odlišnou od autora, stejně jako zde jsou i možnosti kolektivní i individuální správy (výkonu) práv na základě smluv o zastupování (v některých případech se dokonce i zástupci majitelů autorských práv mohou označovat za nositele autorských práv!). I v kontinentálních právních systémech (tedy i v České republice) nicméně existuje i možnost, jak svá majetková autorská práva de facto převést na jinou osobu. Pakliže jde totiž o konkrétně vymezené a dostatečně určitě specifikované dílo, lze výsledku docílit především prostřednictvím institutu výhradní licence.

Dle platného práva České republiky i mnoha jiných států lze udělit výhradní licenci s velmi širokým záběrem. Obecným atributem licenčních smluv je sice fakt, že mohou být uděleny jen k dostatečně konkrétně vymezenému dílu (na druhou stranu ale mohou být uděleny i k dílu, jež má teprve vzniknout – postačí, pokud bude konkretizován rozsah díla, doba vzniku a podobná specifikace). Kromě tohoto jsou ale možnosti udělení licenčního oprávnění velmi široké. Výhradní licence tak může být sjednána na celou dobu trvání majetkových práv (označení „doživotní licence“ je nepřesné) a ke všem způsobům užití díla (zde je volnost omezena pouze skutečností, že licenci nelze udělit ke způsobu užití díla, který není v době udělení licence znám, např. po stránce technologické). Licence může být dále sjednána jako množstevně neomezená, a nakonec zde existuje i možnost udělení oprávnění k poskytnutí podlicence.

Pokud jsou tyto možnosti v udělené licenci využity, (a pokud jsou náležitě ošetřeny podmínky ukončení účinnosti takové licenční smlouvy), poskytovateli licence v takovém případě již téměř žádné majetkově-právní autorské oprávnění k danému dílu nezbyvá, zatímco nabyvatel takovéto licence je pak již v pozici skutečného nositele práv k danému dílu, což se projevuje i ve dvou následujících důležitých aspektech:

Za prvé je nabyvatel licence aktivně legitimovaným subjektem k domáhání se autorskoprávních

nároků z porušení či ohrožení autorského práva k danému dílu - alespoň tedy, pokud jde o majetkově-autorskoprávní nároky (tuto aktivní legitimaci dokonce autor ztrácí!).

Za druhé, dle Všeobecné úmluvy o autorském právu, jakožto nositel autorského práva, disponuje nabyvatel takové licence i titulem k užívání copyrightové doložky ©. Druhého aspektu hojně využívají, mimo jiné, zejména nakladatelství, když chrání své vydané knihy označením copyrightovou doložkou připisanou nakladatelství. (Samozřejmě, vedle takto realizované doložky nositele práv - nakladatele - je třeba ve spojení s dílem uvést vždy i jméno autora. To ale již z jiného právního důvodu, a sice z titulu ochrany osobnostních autorských práv autora. Osobnostní autorská práva samozřejmě nejsou převoditelná ani v angloamerickém právním systému).

Z výše uvedeného vyplývá závěr, že v případě, kdy autor konkrétního díla (resp. nositel práv k dílu) udělí nabyvateli licence široké výhradní licenční oprávnění a využije přitom maximálním způsobem všech legálních možností, které mu právní řád poskytuje, pak hranice mezi *převodem majetkových práv k takovému dílu a udělením zmíněné licence k užití takového díla*, je velmi tenká, a *de facto* se téměř stírá. V tomto smyslu a v daném kontextu lze pak tedy snad v některých případech i v našich podmínkách tolerovat laickou mluvu o „převedení autorských práv“. Pojem nepřevoditelnosti majetkových autorských práv tak může být v praxi kontinentálního právního systému značně relativizován.

Pokud v České republice autor (nebo jiný nositel práv) „převede“ svá majetková práva na třetí osobu, bude takový právní úkon dle striktního výkladu nutno považovat za neplatný pro rozpor se zákonem. Právní jednání je však dle výkladových pravidel občanského zákoníku nutno posuzovat nikoli podle svého označení, ale podle svého obsahu; kromě toho je třeba hledět i pravidla, že na právní jednání je nutné pohlížet *spíše jako na platné než jako na neplatné*. V tomto duchu je pak nutné - v případě aktu, jímž někdo písemně převede svá majetková práva jiné osobě - dobře posoudit, zda nakonec nebylo vůlí převodce udělit nabyvateli široké výhradní licenční oprávnění k dílu, s platností po celou dobu trvání majetkových autorských práv při maximálním využití všech ostatních zákonných možností které platné soukromé právo připouští.

Mgr. Vojtěch Beran

e-mail: vberan@outlook.com

Použitá a doporučená literatura k tématu:

- COLSTON, Catherine and GALLOWAY, Jonathan. Modern Intellectual Property Law. 3rd ed. Abingdon: Routledge, 2010. 831 s. ISBN 978-0-415-55672-9.
- GOLDSTEIN, Paul and HUGENHOLTZ, Bernt. International Copyright. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2013. 591 s. ISBN 978-0-19-979429-4, str. 272 a n., 367 a n.
- TELEC, Ivo a TŮMA, Pavel. Autorský zákon. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2007. 989 s. ISBN 978-80-7179-608-4, str. 99 a n., 310 a n., 448 a n., 498 a n.

[1] Např. §90 britského Copyright, Designs and Patents Acts z roku 1988

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)